

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor: un șir petit 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Nr. 5683 Bis.

Notificare oficială

Pentru anul școlar 1922/23 cererile de primire la cursul teologic sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan până în 1 August a. c. st. v. provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de naștere dela forul civil.
3. Testimoniu școlar de maturitate dela liceu sau școala reală.
4. Testimoniu dela medic despre starea sănătății.
5. Alte eventuale documente recomandătoare.

Oficiile protopresbiterale și cele parohiale, precum și profesorii de religie sânt poțitiți a îndemna și sfătui pe tinerii eșiți din școalele medii să îmbrățișeze în număr cât mai mare chemarea preotească.

În legătură cu aceasta să li se comunice, că sântem în măsură de a face cele mai mari înlesniri pentru întreținerea lor în institut.

Preoția a fost slujba cea mai cu cinste și mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând teren bogat de muncă pentru binele poporului. Ea este și azi chemarea, care dă cele mai superioare rosturi vieții unui om, punându-l în serviciul celui mai înalt ideal și al binelui poporului.

Cererile de primire sânt a se înainta la Consistor pe calea oficiilor protopresbiterale până la terminul indicat.

Sibiu, 30 Iunie 1922.

Consistorul arhidiecezan

Cercetări sufletești

Arde o casă și curte țărănească înfloritoare. Sună clopotele în dungă și se alarmează satul în întreg cuprinsul lui. Oameni, buni la suflet, aleargă din toate părțile cu ce prind în mână, cu vedre, cu vase, cu furci, intră în curtea năpădită de fum și foc, și din toate puterile caută să mântuiască ce se mai poate mântui. Vaietele stăpânului nefericit de mulțori aduc pe acești stângători în ispită, să meargă cu un pas mai departe decât ar trebui, așa, că se aleg cu rane periculoase de arsuri, pe urma nobleții sufletului lor.

Dar, nu știu cum se face, că la toate ocaziunile, când se întâmplă nefericiri de acestea, ceata gurilor căscate, care privește nu fără deliciu tragedia, este leghion. Pentru ființele acestea focul care mistuiește cu flăcările sale sălbatice casa și curtea plină de roduri adunate pe urma

unei munci trudnice, este un fel de reprezentare fără bani și prilej de plăcere binevenit. Priviți cum își lungesc grumazii, cum se înalță din călcăie, cum își înhoalbă ochii și așteaptă cu nerăbdare — să cadă coșul. «Grozav!» îi auzi strigând, dar acest cuvânt de «grozav» în sufletul lor nu stârnește durere și compătimire, ci mai de grabă sentiment de plăcere diabolică.

Alt exemplu: Fiindcă trăim în era bibliotecilor, petrec cu atențiunea: ce se citește mai mult? Cercetând aflu, că dragostea pentru cărți se împarte în două. Unele sânt foarte curate, de parcă azi au sosit dela librărie, ear celelalte sânt pospăite cu diferite unsori și coperte sânt acoperite cu diferite nume. Atenția deci mi-o îndreptă către cărțile pospăite despre care este evident, că au trecut prin zeci de mâni. Și e curios, că recordul între cărțile citite mai des îl țin cele ce poartă următoarele titluri: Rinaldo Rinaldini șeful de pirăți, Iancu Haiducul, O sută, ori o mie de minciuni, Printre popoarele sălbatice ale Africej, Farmece și descănțele, Scherlock Holmes, și glumele și povestirile nesfârșite despre țigani...

Te apucă un fel de jale, când vezi cum cărțile sănătoase, de conținut economic, igienic, literar, zac albe și nebagate în seamă undeva în fundul bibliotecii.

Ce privește ziarele — care exercită influință formidabilă în ziua de astăzi asupra sufletelor — există puțină deosebire între țaranul dela plug și între majoritatea oamenilor cu carte. Redactorii cunosc bine mentalitatea cititorilor și de aceea articolele de conținut pur cultural sânt croite cât se poate de scurt; la rândul lor cu atât sânt mai extinse, și tipărite cu litere bătoare la ochi, sinuciderile, furturile, asasinatele, știrile senzaționale, atacurile personale...

Cu cât va săvârși un ziar muncă mai serioasă, cu atât va fi mai puțin citit; și dincontră, cu cât se va adresa mai mult părții diabolice a omului, cu atât va avea tiraj mai mare.

Biserica noastră începe să fie bantuită de boală urâtă: de învățăturile sectarilor, cari de când cu tratatele de pace au devenit tot mai agresivi. Și am greși foarte mult, dacă nu i-am cunoaște și nu am ști, că arma cu care intră acești fii rătăciți în sufletul poporului nostru, nu este duhul evangheliei, ci batjocura și satira. Novitii cari din diferite cauze cad în mreja acestor rătăciți, săptămâni, luni întregi sânt mai întâi tratați cu batjocuri la adresa bisericii și a preoțimii noastre.

Sectarii după ce au reușit, prin batjocuri și satirizare, să înstrăineze sufletul acestor victime dela biserica lor, numai atunci urmează cu îndoparea de fel de fel de învățături ciudate și pervertite.

Tactica aceasta, pe care o aplică sectarii noștri inconștient, trebuie să fie fătul unor oameni inteligenți, cari cunosc bine firea popoarelor.

Englezii în atențiunea lumii întregi se suie cătră vârful cel mai înalt al muntelui Himalaia, ca să-și înveșnicească numele în istorie și geografie, — și noi în acelaș timp sântem atât de piperniciți la suflet că privim cu nepăsare cum arde lumea noastră, frumoasă ca un rai, în minciuni și egoism, în ură și lăcomie, și nu curgem fiecare, cum ar fi firesc, să stângem din toate puterile focul care ne amenință cu nimicire.

Hrana noastră sufletească, și jos în popor, și sus în «inteligență» nu o formează aceea ce ar fi natural să o formeze: produsele sufletești, cele mai sănătoase și mai frumoase ale lumii, ci drojdiile pe care alte popoare de mult le-au lăpădat.

Biserica noastră este istoria noastră cu toate peripețiile ei dramatice și cu toate momentele ei frumoase, — și totuși poporul nostru nu are destulă dragoste și energie să reacționeze contra unor oameni, cari ne inficiază satele și orașele cu învățături de ale unor oameni străini și cu suflete bolnave, cari nu au avut a face cu noi nimic și cari nu știu de unde am venit, încotro mergem și ce am pățit.

La popoarele mari de astăzi, cultul sfinților și eroilor, cari au fost sânge din sângele lor și oase din oasele lor, a luat avânt puternic; și noi care sântem popor tinăr și viguros, să suferim ca în sânul nostru să-și facă cuib cald toți microbii lumii?

Cine e de vină că neamul nostru adăpostește în sânul său atâția fii rătăciți, cu carte și fără carte? Cine e de vină că alte popoare își întind voioaște aripile și sboară în sus, pe când noi cu aripe bune ne tăvălim pe pământ?

Cine este marele vinovat pentru starea sufletului nostru? Eată-l marele vinovat, care ne încurcă și ne împedecă este: *lipsa gustului pentru tot ce este frumos și nobil în lume.*

Când un popor are acest gust, atunci legile se respectă ușor, și cele divine, și cele omenești; și când unui popor îi lipsește acest gust, atunci nici cu legile cele mai draconice și cele mai înțelepte nu poți cârmui și nu-l poți duce la fericire.

Din acest gust, stăpânul lumii, răsar toate acțiunile frumoase, — și în lipsa lui gândurile cele mai fericite, cele mai strălucite, și sentimentele cele mai nobile sânt ca sămânțele ajunse pe peatră, ce răsar și se usucă de grabă.

Acest gust, pentru tot ce este nobil și frumos, a făcut din francezi poporul lumină; acest gust duce alte popoare în largul mării, la capătul pământului și pe vârful Himalaiei. Și tot lipsa acestei gust ne face pe noi, săteni și orașeni, ca zilele noastre care ar trebui să le facem tot atâtea pietri scumpe în istoria neamului, să le măcinăm unul împotriva celuilalt cu ura, cu vrăjmășia și cu moartea morală.

De voiți să răsplătim durerile și sângele strămoșilor și să ne ridicăm neamul, atunci acest gust introduceți-l în familie, în școală și în societate. Întâi dați gustul și apoi va veni opera.

Prot. Dr. Ștefan Cioroianu

„Zile de umilire“

În altă parte a ziarului nostru publicăm o rugare a asesorului dela consistorul eparhiei dela Cluj, Dr. Sebastian Stanca, adresată protopopiatului Sibiu, rugare, în care se cer date despre vizitațiile canonice ale episcopului Vasile Moga. Mai ales se cer momente legate de acest episcop, păstrate în tradiția locală.

Preoții din tractul Sibiului de bună seamă vor cerceta puținele acte, care s'au mai păstrat în arhivele parohiale despre vremea de umilire, în care a trăit și a lucrat episcopul Vasile Moga. Multe acte nu vor afla în arhive, cari cu timpul au fost devastate. Vor afla mai multe din tradiția locală, și le vor trimite protopopului, care apoi le va înainta pâr. Stanca la consistorul din Cluj.

Sânt zile de umilire acelea, despre cari voește să aibă informațiuni zelosul-asesor dela consistorul din Cluj.

În zilele luminoase de azi, trebuie să fim veseli noi românii ortodocși, căci Psalmistul cântă în cuvinte însuflețite: *«Veseliți-ne-am pentru zilele în care ne-ai smerit pe noi; anii în care am văzut rele»*.

Citim anume în instrucția din 10 Decembrie 1810 dată episcopului Vasile Moga odată cu diploma de denumire:

«Să nu uite episcopul, că clerul și poporul unit este incorporat prin lege la anul 1744 religiei catolice, și s'a făcut părtaș de bunătățile și privilegiile aceleiași, ear clerul

neunț este numai tolerat; pentru aceea să știe, că îl este oprit a se împotrivi creșterii și propagației religiei unite, și să nu cuteze nici el, nici preoții lui subordinați aievea, sau pe ascuns a desmâna pe uniți la cădere dela unite».

În asemenea stare umilită a trăit episcopul Vasile Moga, și a cercetat comunele încredințate păstoririi lui. Despre aceste vizitații canonice cere date pâr. Sebastian Stanca din Cluj.

Vizitațiile canonice sânt unele dintre datoriile cardinale ale episcopului. În acestea se apropie el mai ales de sufletul credincioșilor săi cu sfaturi, cu învățături, cu mângăieri.

Episcopul Vasile Moga nu putea să viziteze pe credincioșii săi, când voia și cum voia. Vizitațiile trebuia să le anunțe guvernului țării, și numai cu îngăduința lui le putea face, în ființa de față a doi comisari, ce se esmiteau din partea iurisdicțiilor politice.

Deci în prezența a doi comisari dela guvern putea episcopul să viziteze pe credincioșii săi, în prezența acestor străini le putea da el povești, învățături, mângăiere și îmbărbătare, în auzul și sub controlul acelora putea întări el pe popor în credința părinților, a moșilor și a strămoșilor săi.

Lucruri de acestea voește să cunoască pâr. Stanca dela consistorul din Cluj. E frumos, că în zilele de azi adunăm noi date de acestea. De bună seamă se vor fi păstrat asemenea date în tradiția locală, și preoțimea de azi le va aduna și le va pune la dispoziția protopopului, care le va transmite la Cluj.

Tocmai în zilele acestea lucrează cu mult zel comisiile județene pentru înzestrarea popoului cu pământ, rămas a se da popoului după noua lege agrară. Se vor da și bisericilor locuri și parcele de pământ, rămase de a se împărți. Dacă ar cere cineva date despre viața episcopului Moga și în legătură cu moșiile date bisericii unite dela domni de pământ, și dela comunitățile bisericesti, ar afla lucruri de tot interesante.

Se va afla oare cineva, fie din consistorul din Cluj, fie din alt loc, care să cerce și să afle împrejurările din timpul episcopului Moga și în raportul acesta?

Vom vedea, căci dupăcum spuneau părinții noștri: *«exempla trahunt»*.

Cursurile universității populare dela Vălenii-de-Munte se deschid astăzi Marți, la ora 2 d. a. în localul universității. Se va oficia serviciu divin, după care dl Iorga va ținea cuvântarea de deschidere. Seara, la ora 9, se dă un bogat festival artistic literar. Intrarea liberă pentru toți auditorii.

lui dintre confesiuni și pentru apărarea intereselor statului însuși.

Cuvântul de încheiere glăsuiește astfel:

«S'ar putea găsi și alte soluțiuni pentru a echilibra organizația celor două biserici românești din Ardeal și pentru a face dreptate ortodoxiei ardelenice, care, neîntrerupt de aproape o mie de ani, a suferit și a fost pusă mereu în umbră de cătră stăpânirile ungurești pentru identificarea sa intimă cu existența și viitorul popoului românesc. Dar soluțiunile propuse ni se par a fi cele mai esențiale și minimale în aceeași vreme, cari — toate — ar trebui duse la îndeplinire fără de multă zăbavă.

Dintre toate acele propuneri cea mai urgentă ni se pare a fi întocmirea statisticii regnicolare, în vederea cunoașterii exacte a raporturilor numerice despre confesiuni și credincioșii lor. O atare statistică va deschide statului însuși orientări largi și sigure spre a ști: ce are de făcut pentru a regula după dreptate raporturile dintre singuraticile confesiuni și de a stabili un echilibru între ele, și, mai ales, ce are de a face pentru apărarea intereselor sale proprii față de singuraticile confesiuni.

Așa credem, deci, că lucrările propuse mai sus vor trebui începute cu gătirea statisticii despre confesiunile din întreaga țară, pe care ne-a hărăzit-o mila prevedinței divine și vitejia plină de jertfă a ostașului român.

În mijlocul frământărilor zilnice pentru organizarea țării trebuie să se deie cuvenita atenție, din partea factorilor politici, și chestiunilor privitoare la noua orânduire a vieții biseri-

Câteva observări la conferențele pastorale

Multe rapoarte și dări de seamă au apărut în coloanele ziarului nostru Telegraful Român despre conferențele pastorale ținute îndeosebi în primăvara aceasta, cu care prilej s'au luat bune și frumoase hotărâri.

Conferențele pastorale au negresit rol important la promovarea cauzei noastre bisericesti; de aceea întotdeauna s'a dat deosebită atențiune acestei instituțiuni binefăcătoare.

Timpul cât durează cursul teologic, în raport cu știința bisericii este, cum știm, atât de scurt, încât abia ajunge ca absolventul să fie orientat întru câțiva în fiecare ram de studiu. Deci, aprofundarea și completarea studiului propriu zis trebuie să urmeze abia după absolvirea cursului teologic, — dacă voieste păstorul de suflete să se perfecționeze în chemarea sa înaltă și grea.

În nici un caz nu se poate mărgini păstorul de suflete la fondul de științe câștigat în anii de teologie, căci aceste cunoștințe vor trebui să sece, dacă nu s'ar spori și completa.

Păstorul de suflete, când sub diverse pretexte ar pune cartea la o parte și ar zice studiului adio, ar întâmpina soarta isvorului de munte, care se aruncă falnic la suprafață, fiindcă dispune de o cantitate suficientă de apă, ca să iasă la suprafață; în urmă însă, croindu-și cursul la vale, dispăre, căci n'a avut sucurs de apă, — ear apa luată cu sine din izvor n'a fost de ajuns pentru croirea drumului său.

S'a zis și se va mai zice, că păstorul de suflete, după firea chemării sale, are să fie lumina lumii și sarea pământului; are să fie cetate zidită pe vârful muntelui, menită să atragă prin frumusețea sa toate popoarele; — în scurt, misiunea păstorului sufletesc să fie, edificarea corpului lui Hristos. Va putea deci, corespunde conștiințios păstorul sufletesc acestei misiuni divine, va fi el în stare să se opună curentelor subversive, care amenință cu distrugere biserica creștină, va fi el ostașul iscusit și viteaz al lui Hristos, dacă nu va dispune de știința necesară, care este arma cea mai puternică și sigură în lupta crâncenă cu dușmanii lui Isus? Sigur că nu!

Dar, știința se câștigă numai prin studiu necontentit. Căci precum nu există studiu fără știință, așa nu există nici știință fără studiu. «Celce zice, că știe ceva, încă nimica n'a cunoscut, precum se cade a cunoaște», (I Cor. 8. 2). Deci neglijarea studiului, care este mai adesea efluxul comodității și al unui trai superficial, are de urmare neștiința. Și dacă neștiința se condamnă în general, cu cât mai mult trebuie să se înfierceze aceasta mai ales la preot, care după chemarea sa are să fie lumina lumii. Și cu drept cuvânt. Căci preotul, singur orb fiind, cum va fi în stare a conduce pe alți orbi?...

În special, fructele neștiinței sânt necredința, apostasia, erezia, superstiția și indiferentismul

FOIȘOARA

În apărarea bisericii

— O broșură de actualitate —

(Sfârșit)

Al treilea capitol, ultimul: *Spre soluțiune*, are 3 părți: 1. În interesul comun al statului și al bisericii ortodoxe; 2. În interesul bisericii ortodoxe și 3. Din partea statului român.

Indispensabilă este o *statistică regnicolară* pregătită de stat, cu considerare la religionea tuturor cetățenilor.

«Statul român, moștenind dela statul unguresc o situație foarte complicată și plină de injurii și în ce privește referințele religioase de pe teritoriile alipite, are două datorii de împlinit. Una este, de a nu se angaja la perpetuarea situațiilor injurioase în paguba dreptății, pe care este chemat el însuși s'o facă confesiunilor nedreptățite, restabilind un raport normal și cuvenitul echilibru între acele confesiuni. A doua datorie a sa este, de a face acest lucru în însuși interesul țării întregi, de a nu subtrage dela alte trebuințe ale țării banul public, pe care ar fi să-l deie confesiunilor favorizate în trecut de guvernele străine, cari au căutat ca și pe această cale indirectă să ne umilească și să ne împiedece biserica și neamul în dezvoltarea lor».

Urmează (pag. 68 ș. u.) câteva amănunte de propuneri în interesul restabilirii echilibru-

cești, care este — și trebuie să rămână — sufletul orânduiriilor de natură politică și administrativă.

Fără de orânduirea din bună vreme, rațională și norocoasă, a referințelor de natură religioasă-bisericască în stat, toate aranjamentele de natură politică, socială și administrativă vor fi mai puțin consistente și, mai mult chiar, vor putea suferi mari tulburări de pe urma relațiilor religioase-bisericesti, dacă aceste vor rămânea și pe mai departe, în statul român, în stările de evidentă inegalitate și în desechilibrul creat din adins de cătră statul unguresc, în primul loc în paguba interesului de existență a bisericii ortodoxe și a neamului românesc de dincoace de Carpați.

Sub acest raport, — referințele, pe care le-am fixat pe baza istorică-statistică despre românii ortodocși și despre uniții români din Ardeal, sânt un *tip* și pentru stările dela noi ale celorlalte confesiuni (r.-catolici, protestanți, unitari etc.), cari au fost deasemenea protejați și subvenționați sub regimul unguresc.

Sub acest unghiu privită chestiunea revizuirii raporturilor confesionale, rezultă cu atât mai clară și mai imperioasă datoria statului român, de a face o cuvenită dreptate între singuraticile confesiuni, acordând în locul prim bisericii ortodoxe rehabilitarea morală și materială ce i se cuvine nu într'atâta pentru că e biserica oficială a țării românești și reprezintă în cele sufletești majoritatea absolut covârșitoare a cetățenilor români, ci pentru că *dânsei i s'au făcut cele mai mari nelegiuiri în cursul veacurilor trecute și pentru că ea este avizată a*

religios. Și aceste păcate, care sânt a se atribui numai ignoranței preotului, au aderenți nu numai în pătura de jos, ci și în cea de sus.

Ca să ne ocupăm intensiv noi preoții cu știința chiemării noastre înalte, și să nu alunece atențiunea noastră dela studii la chestiuni mai puțin importante, s'au introdus conferințele pastorale, ale cărora scop este promovarea culturii teologice între membrii clerului. Precum ne precizează «Regulamentul despre conferințele preoțești al arhidiecezei noastre», pag. 1, conferințele sânt introduse «pentruca în acelea comunicând și împărțind preoții unii altora cunoștințele și experiențele câștigate prin studiu și praxă, să-și îndeplinească cu bun succes sublima lor chiemare».

Tot în acest scop în timpul din urmă s'au introdus prin înțeleapta dispunere a I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae, cursurile pastorale care cele dintâi s'au ținut în eamnă la Sibiu, cu strălucit rezultat pentru cei ce le-am ascultat.

Insemnătatea lor este așa dar mai presus de orice îndoială. — Vorbind despre însemnătatea conferințelor pastorale, ni se pune întrebarea, oare își ajunge ele scopul lor? Și dacă nu, ce ar trebui să se facă pentru ca scopul lor să se realizeze.

Ca să pot da răspuns precis la întrebarea din chestie, voi desfășura întâi programul conferințelor și apoi voi arăta cum se aplică în unele, sau poate în cele mai multe tracte protopresbiterale.

Conferințelor le premerge liturgia în sobor de 3—4 designați de președinte, ceilalți au să fie prezenți la serviciul divin; la priceasnă urmează predica ținută de unul din preoții designat mai înainte pentru aceasta. În sfârșit ar urma rugăciunea chiemării Duhului sfânt, dar aceasta în multe locuri, din lipsa de cărți anume pentru săvârșirea acestui serviciu, se face greșit, cetindu-se cu totul alte rugăciuni și nu cele prescrise și nu în forma cerută.

Temele, date pentru conferință, unele au norocirea a fi ascultate, — dar cele mai multe, în lipsa elaboratorului, care nu s'a prezentat, rămân înlăturate, trecându-se astfel mai repede la alt punct din program, ca să se ajungă la finele lui.

Acesta e pe scurt programul.

În unele protopopiate a ajuns această instituțiune simplu formalism, în altele indiferențism desăvârșit.

La liturgia prescrisă, — care se face nu numai pentru însemnătatea actului divin pentru preoție, dar ca să se constate și uniformitatea rituală, tipiconală la liturgie, — se critică de multe ori fără cunoștință de cauză cu simplu răspunsul: «așa am primit forma dela antecesorul meu cutare sau cutare», — în loc să ne luăm după ce este tipărit în cărțile rituale ale bisericii noastre ortodoxe, cari trebuie numai procurate și studiate.

primi, în cel dintâi loc, satisfacția morală și materială.

Fără de această satisfacție, dânsa ar continua să rămână, și în România întregită, o cenușotcă a statului, și o biserică fără putere de apărare față de ingresiunile celorlalte confesiuni și osândită a rămânea, în cel mai favorabil caz, staționară, incapabilă de progres. Aceasta însă nu poate fi nici în interesul statului ori în al neamului românesc, și și mai puțin ar servi spre mărirea lui Dumnezeu în sânul neamului românesc».

Carte bună. Liga culturală a pus în vânzare nr. 1 din «Cartea bună», începând cu vol. I. din poeziile lui Mihai Eminescu, pe preț de 5 lei. Acest volum a apărut sub îngrijirea însăși a dlui Iorga. Tot Liga a mai pus în vânzare întâia ediție îngrijită din ultima lucrare teatrală a dlui Iorga: *Zidirea mândstirilor Curtea de Argeș*, tipărită în număr restrâns de exemplare. Prețul 4 lei, — fără rabat pentru vânzători. Doritorii de a-și procura aceste lucrări se vor adresa la sediul Ligii, București, str. Banul Mărăcine I, sau trimțând un mandat poștal pe adresa casierului Ligii, dl G. D. Scraba, București, Domnița Anastasia 11, pentru a primi lucrările acestea franco de port.

În unele cercuri și protopresbiterate sânt conferințe mai mănoase, mai cu duh, pentrucă altfel de duh dominează în preoție; la altele se critică mult, și în o parte bine, — deși este ușor a critica și mult mai greu a produce. Criticile uneori sânt serioase, altădată mai puțin. Se întâmplă adeseori, că cetirea deși repede a temelor stârnește nerăbdare și nu puțini doresc să audă mai iute sfârșitul, să se poată depărta «cătându-și de ale sale».

Aceasta lipsă de interes a rămas din ani în ani; și când ici coala am cutezat unul sau altul să aducem vre-o notă «discordantă» în monotonia armonioasă a conferinței, atunci să descărca asupra acestuia focul celor nemulțumiți, așa că-i trecea dorul să încerce a conturba liniștea comodă obișnuită.

În astfel de cazuri mai mult ar profita fiecare, dacă timpul dela conferință l-ar întrebuința în lectură folositoare, sau altă ocupație potrivită.

Fiindcă fiecare drum ce trebuie să-l facă preotul la astfel de întruniri, e împreunat cu spese și pretinde jertfe de timp, în schimb pentru această jertfă adusă, preotul nu se alege cu profit moral; — deci trebuie să ne întrunim în adunările noastre și să debatem asupra mijloacelor de sanare. Farmecul conferințelor nu trebuie să fie numai strângerea frățescă de mână, îmbinală cu întrebări de bună aflare, de sănătate și de cum merg trebile în țară — și pe urmă urare de bine la întâlnire...

Cu unele excepțiuni, cărora le zicem onoarea excepțiilor, cam așa decurg întrunirile conferințelor pastorale, și fiecare se împrăstie la parohia sa fără profit spiritual.

Își ajung scopul conferințele? Ce trebuie să facem ca să-și ajungă ele scopul? Nimica alta, decât să se observe cu strictete instrucțiunile, în care sânt lămurite datorințele preoților la astfel de întruniri. —

Am insistat asupra acestor împrejurări, ca să arăt în ce sens se lucrează în unele dintr'însele și ce foloase ar aduce ele, dacă preoțimea s'ar interesa mai de aproape de această instituțiune. Când se va face consolidarea forțelor noastre preoțești, vom numera ceva mai mult, — căci în unire e putere, nu în separatism.

Am scris acestea și de aceea ca să îndemn pe alții să-și expună părerile, din care să ne alegem cu toții de folos cât mai mare în interesul chemării preoțești.

Pr. Andrei Moldovan

Secta adventiștilor

(Sfârșit)

În ambele cazuri ei sânt elemente periculoase pentru stat și societate, pentrucă ei propagă «idei nebunești», tulburând conștiințele. Este adevărat, că adventiștii fac mari eforturi ca să dovedească așa pro foro externo, că ei sânt ostași buni și viteji și că pe timpul de luptă ei și-au făcut pe deplin datoria. N'avem de cât să cetim apologiile lui Dumitrescu, din care putem scoate pilde de vitejie și eroism, care cadrează așa de frumos cu învățătura adventistă, care pretinde ca adventistul să se jertfească, numai nu cu armă în mână pentru patrie.

Aceste apologii tendențioase, scrise numai pentru a arunca nisip în ochi, nu prea au însă mare valoare în fața adevărului profesat de adventiști, că cele zece porunci ale Legii divine sânt impuse fiecărui om pentrucă sânt date fiecărui prin conștiință, ca foste scrise și promulgate pe Sinai. Această Lege este veșnica voință alui Dumnezeu, deci e de un caracter veșnic și nemutabil. Cine calcă una din poruncile divine, conștient sau inconștient, face păcat și nu poate intra în viața de vecl. Ținerea Legii este un rod, adecă un rezultat al mântuirii și nu o compensație pentru mântuire. — Fanaticul adventist, a cărui intrare în împărăția veșnică este condiționată de ținerea poruncilor, cu greu va renunța deci la această împărăție de dragul poruncii cezarului, ca să calce porunca a 6-a participând la război, și deaceea, ca să nu scape viața veșnică, care-i oferă adventismul, el va prefera să descarce pușca 'n aer, decât în dușmani, călcând porunca a 6-a — așa cum practica acest lucru rușii la finea războiului mondial. Aceasta-i concluzia logică. Căci nici una din cele zece porunci nu impune direct purtarea armelor și războiul. Așa se explică și faptul, că recruții adventiști refuză jurământul. D. Dumitrescu ascrie acest refuz ignoranței

recrutului. Și eu afirm, că e sistem, care își are baza în cele zece porunci.

Precum le este lor oprit, ca să descarce arma în dușmanii patriei, așa le este oprit și jurământul, pentrucă nici una din cele zece porunci nu impune jurământul de fidelitate.

N'aș dori ca să li fac vre-un rău acestor fanatici, aproape ieșiți din minte, pentru cari nu poți avea decât compătimire. Eu nu voesc decât stabilirea adevărului și deaceea mă miră mult scrierile lor de propagandă, în care se găesc îndemnuri, ca: «cinstiți pre împăratul, supuneți-vă dregătorilor, dați dările din credincioșie», când știut este că nici una din poruncile Legii nu impun «după literă» acestea îndatoriri. Și totuși dela ținerea poruncilor depinde fericirea adventiștilor cari nu pretind nici mai mult, nici mai puțin, decât observarea strictă și după literă a celor zece porunci. Deaceea și zic ei că creștinismul de astăzi depășind cadrele Legii este un politeism păgân. Nu e nici o nevoe, zic ei, de-a schimba Legea, care reinsuflește sufletul, înțelepțește pe cei simpli și 'nvesește inima». Și sărbarea Duminicii în locul Sâmbetei, războiul în locul poruncei a 6-a, jurământul de fidelitate, etc. nu sânt decât schimbări în legea divină, efectuate de oameni, pe care nu le admit adventiștii.

Tot din cauza schimbării legii, adventiștii nu o iau prea în serios cu supunerea cătră domnitor și autorități, abstrăgând faptul, că ei așteaptă pe Hristos, care are să prăbușească toate împărățiile și autoritățile pământești...

Interesul nostru de neam și stat cere intervenția statului, ca să facă sfârșit acestei propagande primejdioase. Măsurile ce ar trebui aplicate de urgență sânt: Interzicerea propagandei individuale și introducerea unei censuri pentru toate scrierile poăite. Adunările lor să se țină în case anumite și cunoscute autorităților, pentru a putea exercita un control sever asupra lor.

Încât privește pe preoți, aceștia sânt îndatoriți azi mai mult decât oricând să răspândească lumina adevărată a lui Hristos, combătând învățăturile rătăcite ale acestor fanatici și amăgitori de oameni.

G. Ciupăredă.

Nr. 263.

Cătră On. oficii parohiale ort. rom. din prot. Sibiu

Asesorul consistorial dela consistorul ort. rom. din Cluj, pâr. Dr. Sebastian Stanca, cu data 1 Iunie a. c. Nr. 2240 cere să-i arătăm, dacă există în tractul nostru urme despre vizații canonice săvârșite de episcopul Vasile Moga, în care comune, și când. Ce momente legate de acest episcop s'au păstrat în tradiția locală?

Onor. oficiu parohial este poftit a-mi face raport în privința aceasta.

Sibiu, 11 Iulie 1922.

Mateiu Voileanu,
adm. prot.

Știrile zilei

Bibliotecă. Ministrul instrucției publice a hotărât să înființeze 600 biblioteci școlare și populare în ținuturile unite, și anume: în Ardeal 300 în Basarabia 200, în Bucovina 100. Bibliotecile vor fi înzestrate cu cărți de Casa școalelor.

Serbările presei din Ardeal. Comitetul Sindicatului Presei Române din Ardeal a hotărât să aranjeze mari serbări, pentru a se mări fondul de pensune al ziariștilor și fondul pentru un cămin al presei. Serbările se vor da în toate orașele mari din Ardeal, și în localitățile balneare. Începutul s'a făcut cu Clujul, Sâmbătă 29 și Duminecă 30 Iulie. Serbările presei vor continua în felul următor: Duminecă, 6 August, la Ocna Sibiului; 13 August la Băile Episcopiești (Oradea Mare); în 20 August la Sovata; în 27 August la Băile Herculane (Mehadia); în 3 Septembrie la Brașov; în 10 Septembrie la Arad.

Broșură de actualitate. A apărut sudiul istoric: *Români ortodocși și Uniți români*, sau Două organizații bisericești române în Ardeal, de Un om al bisericii. Ne ocupăm la alt loc al ziarului nostru de această interesantă lucrare. Se află de vânzare la: Librăria Arhidiecezană în Sibiu. Prețul 6 Lei plus porto.

Improprietărea în Ardeal După improprietărea făcută la Sighișoara, Odorhei și Lomneș, au sosit în gara *Sercaia*, de lângă Făgăraș d-nii miniștri Ionel Brătianu, Al. Constantinescu, I. G. Duca, Vintilă Brătianu, dr. C. Angelescu, C. Banu, V. Sassu, Aurel Cosma, gen. Moșoiu și I. Th. Florescu însoțit de câțiva parlamentari. La gară au fost primiți de dl ministru de interne Văitoianu, împreună cu dl C. Radovici, prefectul județului. După recepția din gară, d-nii miniștri au plecat la pavilionul de improprietărea, unde s'au citit hotărârile definitive de improprietărea a sătenilor, fiind prezenți câte patru delegați din fiecare comună din jud. Făgăraș. Preotul Mircea Toma, și pastorul săsesc Teutschländer, au arătat însemnătatea actului. A răspuns primul ministru accentuând că guvernul nu și face decât datoria și nu înțelege ca această improprietărea să fie considerată ca un act politic, ea nefiind decât o dreptate pe care o face țara. După terminarea acestei solemnități, toată lumea s'a dus să asiste la iragerea brazdelor pe porțiunile improprietărite. Pământurile pe care s'a făcut improprietărea fac parte din domeniile fostului stat ungar și ale bisericilor și școlilor catolice și evanghelice.

Congres în București. Duminică în 6 August n., ora 9 dimineața, se vor continua, în sala *Dacia* din București, desbaterile congresului funcționarilor publici, ținut la Cluj în 9 Iulie, când congresul a fost numai prorogat.

Oprirea apeductului. Consiliul orașesc din Sibiu aduce la cunoștința publicului, că apeductul va fi oprit zilnic dela ora 23 seara până la ora 5 dimineața, deoarece în urma secei afluența apei în apeduct a scăzut.

Petrecere în Săliște. Soc. stud. rom. din Săliște invită on. public la Petrecerea de vară ce o aranjază în ziua de sf. Ilie (2 August a. c.) ora 3 p. m. pe terenul dela Izvorul Netedului. Seara continuare de dans în sala festivă a Casei Naționale. În caz de timp nefavorabil, în locul *Petrecerii dela Neted*, societatea aranjază o șezătoare literară în sala festivă a școlilor din Săliște la ora 4 p. m. *Comitetul aranjator.*

Durata cursurilor școlilor secundare. Ministerul instrucției a hotărât ca anul școlar în toate școlile secundare și de toate categoriile să dureze dela 15 Septembrie și până la 10 Iulie inclusiv. Cursurile încep la 22 Septembrie și se termină la 20 Iunie. Cererile de înscris se vor adresa direcțiilor școlilor, între 1—14 Septembrie inclusiv. Examenele de admitere și bursă, încep în ziua de 15 Septembrie. Examenele de corigență la 16 Septembrie, cele de absolvire la 6 Iulie și 18 Septembrie. Datele pentru începerea examenelor particulare se vor stabili de către minister ulterior.

Membri fondatori la «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» s'au înscris: Ioan B. Boiu, paroh ort. rom. în Sibiu; Ioan Giurgiu, inv. gr. cat., Sibiu și Augustin Bordean, măestru ciaprazar-croitor, Sibiu, achitând fiecare taxa de câte 100 Lei. *Comitetul*

Impotriva celibatului. Ziarul *Epoca* din Roma spune că un mare număr de preoți romano-catolici au rugat stăruitor pe papa, printr'un memoriu iscălit de cardinali și episcopi, să-i scape de celibat. «Curățenia vieții, ținta cea mai înaltă a bisericii, se dobândește prin libera dezvoltare a naturii, zice memoriul, nu prin silă și legi contra naturii».

Pentru cultură. Direcția dela *Casa culturii poporului*, de sub înalta președinție a A. S. R. Principelui moștenitor, a delegat pe scriitorii Mihail Lungianu și Ion Ciocârlan, inspectori generali ai acestei instituții, și Liviu Rebreanu, reprezentantul «Soc. scriitorilor români», să întocmească în lunile de vacanță antologii (adunare de scieri literare), cuprinsând bucăți din scriitorii noștri, speciale pentru absolvenții de școale primare, pentru fete și flăcăi dela țară, pentru ostași, pentru muncitori și pentru intelectualii satelor.

Anunț. Se aduce la cunoștința Onor. public, cum și a oficiilor protopresbiterale și parohiale că dl Oct. L. Vestemean a deschis în Sibiu, strada Tîglăriei Nr. 18 un atelier pentru fabricarea a tot felul de ștampile de cauciuc, monograme, ștampile cu datul și orice altfel de lucrări aparținătoare acestei branșe. — Comandă se primesc și la Librăria arhidiecezană, str. Mitropoliei Nr. 45.

«Hermes» Nr. 6804.

Med. univ.

Dr. Fritz Schuller

Piața Mică 24

(142) 1—1

s'a reîntors dela concediu

În căldurile apăsătoare spălarea corpului cu apă amestecată cu **Mack's Kaiser Borax** aduce mare ușurare.

Nr. 119/922.

(143) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea catedrelor vacante la **Liceul ort. rom. Andrei Șaguna din Brașov**, se publică concurs cu termenul până la 15 August n. a. c.

Catedrele vacante sânt:

1. Matematica și Geometria (ev. Fizica).
2. Fizica, Chimia.
3. Gimnastica.

Concurenții vor trimite cererile lor Eforiei școlilor centrale ort. rom. din Brașov, însoțite de următoarele documente:

1. Certificat de naștere, dovedind că sânt români de confesiunea ortodoxă.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.
4. Documente despre calificarea cerută de lege.
5. Certificate despre serviciul de până acum.

Se publică concurs cu același termen și pentru ocuparea unui post de învățător sau învățătoare la școala primară centrală ort. rom. din Brașov.

Concurenții vor înainta cererile lor Eforiei școlare însoțite de documentele înșirate mai sus. Salarizarea profesorilor și învățătorilor va fi în conformitate cu a celor dela școlile similare de stat.

Brașov, în 20 Iulie 1922.

Eforia școlilor centrale ort. rom., Brașov.

Nr. 108/1922

(111) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Căpâlna**, în protopresbiteratul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile înscrise conform normelor din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, și până în 8 zile înainte de alegere, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii, să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a cuvânta și celebra.

Sebeș, 2/15 Iunie 1922.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Sebeș în înțelegere cu comitetul parohial

Sergiu Medeanu
protopop

(139) 2—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroșani», Direcțiunea minelor din Vulcan publică concurs pentru ocuparea unui post de învățător definitiv la școala primară română din loc.

Dotățiune: Salar fundamental ca la un învățător de stat, adaos de familie, scumpete și extraordinar, un adaos al Societății după anii de serviciu. Anii de serviciu se socotesc dela data diplomei. Mai profită de: locuință, luminat și încălzit gratis, și alimente cu preț avantajos.

Cererea împreună cu certificatele necesare se vor înainta la Direcțiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Cel ales e obligat a ocupa postul la 1 Septembrie a. c.

(140) 2—3

Concurs

Societatea Anonimă Română «Petroșani», Direcțiunea minelor Vulcan, publică un concurs pentru ocuparea unui post de învățător suplent la școala primară română din loc pe timp de un an. Condițiile: Din salariul învățătorului pe care-l înlocuiește 75% și afară de aceasta: locuință, luminat și încălzit gratis, alimente din depozitul Societății cu preț avantajos.

Certificatele și cererea se vor trimite la Direcțiunea minelor Vulcan până la 10 August a. c.

Regatul România. Județul Hunedoara.
Primăria orașului Deva.

Nr. 2587/922

(125) 2—2

Publicațiune.

Primăria orașului Deva (județul Hunedoara) aduce la cunoștința generală că în ziua de 29 August 1922 ora 10 a. m. se va ține licitație publică verbală împreună cu oferte scrise la Primăria orașenească din Deva, (sala Nr. 1), pentru exarandarea hotelului și restaurantului «Crucea Albă» și tot în edificiul acesta pentru local de cofetărie —, pe un timp de 6 ani, începând din 1 Ianuarie 1923, care a fost distrus prin incendiu în anul 1921, iar reedificarea lui este de prezent în curgere, terminându-se complec cu finea Novemvrie 1922.

Edificiul va fi edificat cu două etaje, modern, corăspunzător cerințelor, și tot localul va fi provăzut cu apeduct, va consta din cafenea, bufet, 42 camere pentru locuit și toate apartamentele necesare, eventual și 2 camere pentru local de cofetărie având hotelierul exarandator prioritate.

Prețul de strigare al hotelului anual e 200.00 Lei (două sute mii) ear a cofetăriei 25.000 Lei (douăzeci și cinci mii). Ofertele se fac separat pentru hotel și separat pentru cofetărie. Arăndatorul e indatorat să provadă hotelul, camerele din hotel și cofetărie cu mobilierul necesar.

Condițiunile se pot vedea în orele oficiose în biroul Primarului orașesc din Deva. Deva, la 2 Iulie 1922.

August Herbay
primar.

Nr. 305/922

(135) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia **Boholt**, în protopresbiteratul Deveș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poziți a-și înainta cererile de concurs înscrise conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în termenul deschis și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoștința poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

La **Librăria Arhidiecezană** Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de *Zotti Hodoș*. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 10 Lei, Partea IV à 10 Lei. Plus porto postal, à Lei 2.50.